

श्रीः
श्रीमते रामानुजाय नमः
श्रीमते निगमास्तमहादेशिकाय नमः
श्रीसीतालम्बणभरतशक्रहनुमत्समेत श्रीरामचन्द्र परब्रह्मणे नमः

श्रीमद्रामायणे बाल्मीकीये आदिकार्ये बालकाणे

॥ अष्टपञ्चाशः सर्गः ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

श्री रङ्गरामानुज महादेशिकन्

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

श्रीः
श्रीमते रामानुजाय नमः
श्रीमते निगमान्तमहादेशिकाय नमः
श्रीसीतालम्बणभरतशङ्करहनुमत्समेत श्रीरामचन्द्र परब्रह्मणे नमः

॥ अष्टपञ्चाशः सर्गः ॥

गुरुपुत्रैर्निर्भर्त्स्य तस्मै गृहं गन्तुमाज्जाप्रदानमन्यं गुरुं
ररीतुमुद्यताय राज्ञे शापदानं च, तेषां शापेन चागुलंरं
गतस्य त्रिशङ्कोरिंश्रामिद्रमाश्रयितुं ततो गमनम्

ततस्त्रिशङ्कोरचनं श्रुत्वा क्रोधसमन्वितम्।
श्रुत्वापुत्रशतं राम राजानमिदमब्रवीत् ॥ 1.58.1 ॥

प्रत्याख्यातोऽसि दुर्मेधो गुरुणा सत्यरादिना।
तं कथं समतिक्रम्य शाखान्तरमुपेयिरान् ॥ 1.58.2 ॥

इन्द्राकुणां हि सर्वेषां पुरोधाः परमा गतिः।
न चातिक्रमितुं शक्यं रचनं सत्यरादिनः ॥ 1.58.3 ॥

अशक्यमिति सोराच रसिष्ठो भगवानृषिः।
तं वयं रै समाहर्तुं क्रतुं शक्ताः कथञ्चन ॥ 1.58.4 ॥

बालिशञ्च नरश्रेष्ठ गम्यतां स्वपुरं पुनः।
याजने भगवाण्शक्तस्त्रैलोक्यस्यापि पार्थिव ॥ 1.58.5 ॥

अरमानं कथं कर्तुं तस्य शक्यामहे वयम्।
तेषां तद् रचनं श्रुत्वा क्रोधपर्याकुलाम्बरम् ॥ 1.58.6 ॥

स राजा पुनरैतानिदं रचनमब्रवीत्।
प्रत्याख्यातो भगवता गुरुपुत्रैस्तथैव हि ॥ 1.58.7 ॥

অন্যাং গতিং গমিষ্যামি স্বস্তি রোহস্ত তপোধনাঃ।
ঋষিপুত্রাস্ত তচ্ছুৎরা রাক্যং ঘোরাভিসংহিতম্ ॥ 1.58.8 ॥

শেপুঃ পরমসঙ্কুদ্বাশ্চণ্ডালংরং গমিষ্যসি।
ইত্যুক্ত্বা তে মহাত্মানো রিরিশুঃ স্বং স্বমাশ্রমম্ ॥ 1.58.9 ॥

অথ রাত্র্যাং র্যতীতায়াং রাজা চণ্ডালতাং গতঃ।
নীলরস্ৰধরো নীলঃ পুরুষো ধ্বস্তুমূর্ধজঃ ॥ 1.58.10 ॥

চিত্যমাল্যাঙ্গরাগশ্চ আযসাভরণোহভরং।
তং দৃষ্ট্বা মল্লিণঃ সর্বে ত্যজ্য চণ্ডালরুপিণম্ ॥ 1.58.11 ॥

প্রাদ্রবন্ সহিতা রাম পৌরা যেহস্যানুগামিনঃ।
একো হি রাজা কাকুৎস্থ জগাম পরমাত্মরান্ ॥ 1.58.12 ॥

দহ্যমানো দিরারাত্রং রিশ্রামিত্রং তপোধনম্।
রিশ্রামিত্রস্ত তং দৃষ্ট্বা রাজানং রিফলীকৃতম্ ॥ 1.58.13 ॥

চণ্ডালরুপিণং রাম মুনিঃ কারুণ্যমাগতঃ।
কারুণ্যাং স মহাতেজা রাক্যং পরমধার্মিকঃ ॥ 1.58.14 ॥

ইদং জগাদ ভদ্রং তে রাজানং ঘোরদর্শনম্।
কিমাগমনকার্যং তে রাজপুত্র মহাবল ॥ 1.58.15 ॥

অযোধ্যাধিপতে রীর শাপাচ্চণ্ডালতাং গতঃ।
অথ তদ্বাক্যমাকর্ণ্য রাজা চণ্ডালতাং গতঃ ॥ 1.58.16 ॥

অব্ররীং প্রাঞ্জলির্রাক্যং রাক্যজ্ঞো রাক্যকোরিদম্।
প্রত্যাখ্যাতোহস্মি গুরুণা গুরুপুত্রৈস্তথৈর চ ॥ 1.58.17 ॥

অনরাপৈর্য তং কামং মযা প্রাপ্তো রিপর্ষযঃ।
সশরীরো দিরং যামিতি মে সৌম্যদর্শন ॥ 1.58.18 ॥

মযা চেষ্টং ক্রতুশতং তচ্চ নারাপ্যতে ফলম্।
অনৃতং নোক্তপূর্বং মে ন চ রক্ষ্যে কদাচন ॥ 1.58.19 ॥

কৃচ্ছেষ্রপি গতঃ সৌম্য ক্ষত্রধর্মেণ তে শপে।
যজ্ঞৈর্বহ্নিরিধৈরিষ্টং প্রজা ধর্মেণ পালিতাঃ ॥ 1.58.20 ॥

গুররশ্চ মহাত্মানঃ শীলবৃত্তেন তোষিতাঃ।
ধর্মে প্রযতমানস্য যজ্ঞং চাহতুমিচ্ছতঃ ॥ 1.58.21 ॥

পরিতোষং ন গচ্ছন্তি গুররো মুনিপুঙ্গর।
দৈরমের পরং মন্যে পৌরুষং তু নিরর্থকম্ ॥ 1.58.22 ॥

দৈরেনাক্রম্যতে সর্বং দৈরং হি পরমা গতিঃ।
তস্য মে পরমার্তস্য প্রসাদমভিকাজ্জতঃ।
কর্তুমর্হসি ভদ্রং তে দৈরোপহতকর্মণঃ ॥ 1.58.23 ॥

নান্যাং গতিং গমিষ্যামি নান্যচ্ছরণমস্তি মে।
দৈরং পুরুষকারেণ নিরর্তযিতুমর্হসি ॥ 1.58.24 ॥

॥ ইত্যর্ষে শ্রীমদ্রামায়ণে বাল্মীকীয়ে আদিকার্যে বালকাণ্ডে অষ্টপঞ্চাশঃ সর্গঃ ॥